

מז התלמוד

סדר נשים

מסכת כתובות, דף י"ח

דאמר רבה: מפני מה אמרה תורה מודה מקצת הטענה יושבע? חזקה אין אדם מעיז פניו בפני בעל חובו, והוא בכולה בעי דלכפריה, והוא דלא כפר ליה משום דאין אדם מעיז פניו הוא. ובכולה בעי דלודי ליה, והוא דלא אודי ליה כי היכי דלישתמיט ליה וסבר עד דהוה לי זוזי ופרענא ליה.

בכולה בעי למכפריה - רצה לכפור בכולו

דלא אודי ליה - שלא הודה לו

ופרענא ליה - ואפרע לו (את החוב)

הסבר: אדם שתובעים ממנו כסף, והוא מודה בחלק מהתביעה, עליו להישבע שאינו חייב את כל הסכום. זאת משום שייתכן שהוא אכן חייב, אלא שאינו מעיז פניו לכפור בכל החוב, ולכן הוא מודה במקצתו בתקווה שבהמשך יוכל להשיג את שאר הסכום. לכן משביעים אותו על הכל.

על המפה

הקסטל

הקסטל הוא שמה של גבעה הנמצאת על הדרך ממערב לירושלים, בשטח מבושר ציון. היא נקראת כך על שם המצודה (קאסטלום) שבנו הרומאים במקום. המקום נחשב לנקודה אסטרטגית במהלך קרבות מלחמת העצמאות, בשל שליטתו על הדרך לירושלים. קרבות קשים התחוללו במקום, והקסטל עברה שלוש פעמים מיד ליד, עד שנכבשה לבסוף בידי כוחות הפלמ"ח ונשארה בידי ישראל. כיום זהו אתר לאומי ובו יד זיכרון לחללי הקרב על הקסטל ולמשוריינים שניסו לפרוץ את הדרך לירושלים.

מצודת הקסטל (Wikipedia, אס.ף.צ.)

"תלמוד ישראלי" הינו פרויקט חינוכי, קהילתי וחברתי ששם לו למטרה להנגיש את התלמוד תוך חיזוק והעצמת הקשר לתרבות ומורשת ישראל. הפרויקט כולל: שבעה כרכים על פי סדר הדף היומי, עלונים שבועיים, עלונים ייחודיים לחגים, דף פייסבוק פעיל, ערוץ youtube פעיל הכולל סרטונים, תוכניות קיץ, ועוד. מוקדי לימוד בקהילות ובתי ספר בכל הארץ ואף בעולם.

תלמוד ישראלי - מפגשים דורות, מחברים עולמות.

סדר נשים | מסכת כתובות י"ח - כ"ד

פרשת מטעי | כ"ה בתמוז - ב' באב (30-24 ליולי)

דף י"ח: שבועת "מודה במקצת".

ישנה שבועה הנקראת "שבועת מודה במקצת". מה הכוונה?

אם ראובן אומר לשמעון: "אתה חייב לי כסף", ושמעון אומר לו: "מעולם לא לוייתי ממך כסף". אם לראובן אין שטר או הוכחה ששמעון לזה ממנו כסף, אין לשמעון צריך לשלם לו מאומה. אולם אם שמעון אומר לראובן: אתה טוען שלוייתי ממך מאה שקלים, אך אני לוייתי ממך חמישים שקלים בלבד. מקרה זה מכונה **"מודה במקצת"**, כי שמעון מודה בקצת, בחלק, מהטענה של ראובן. ראובן תובע ממנו מאה שקלים ושמעון מודה שהוא חייב חלק - חמישים.

התורה קובעת, כי במקרה זה שמעון צריך להישבע בבית דין שהוא חייב רק חלק, וכן מאמינים לו.

התלמוד מסביר, שחוששים שמא שמעון באמת לזה מאה שקלים מראובן, אך לשמעון אין עתה כסף והוא אינו יודע מה לעשות. לכן, מרוב מבוכה הוא אמר לשמעון, אני חייב רק חמישים והוא מתכנן, ששקויה לזה כסף הוא יחזיר הכל. לכן הורתה התורה שישבע שמעון, ובדאי אם הוא חייב, הוא לא ישבע לשקר וכן תיודע האמת.

דף י"ט: על מה לא מאמינים לעדים?

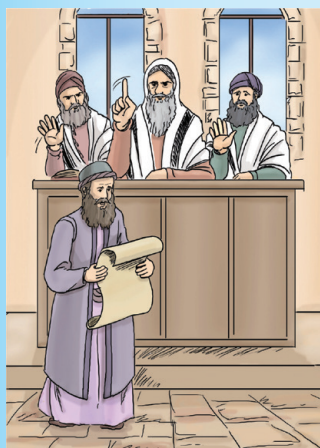
אנו יודעים שהתורה קבעה להאמין לשני עדים. אם שני עדים באים לבית דין ומעידים שפלוני הרג, או שפלוני חייב כסף, וכדומה, בית הדין חוקר את העדים ואם הוא מתרשם שהם אמינים וישרים, הוא מקבל את העדות שלהם.

אבל, יש דברים שעליהם העדים אינם נאמנים. אנו נלמד על שניים מהם:

א' - "כיון שהגיד - שוב אינו חוזר ומגיד": כלל בדיני עדות קובע, כי לאחר שהעדים העידו, אינם יכולים להתחרט ולומר: טענינו. **"כיון שהגיד" -** לאחר שהעיד הגיד, אמר את עדותו, **"שוב אינו חוזר ומגיד" -** אינו יכול לחזור בו, להתחרט, ולומר עדות אחרת.

ב' - "אין אדם משים עצמו רשע": כלל נוסף בדיני עדות קובע, שאם מעדות של העדים יוצא שהם עצמם רשעים, שהעדים עשו מעשה עברה, אי אפשר לקבל את עדותם, כי אין אדם נאמן לומר "אני רשע".

דף כ': "מפיהם ולא מפי כתבם"

ישנו כלל חשוב בדיני עדות, העוסק בדבר: מה מעידים אנשים בפני בית דין. כאשר שני עדים באים לבית דין להעיד, בית הדין חוקר אותם ובדוק אותם ואם הוא מוצא אותם נאמנים ומקבלים את עדותם. העדים חייבים להעיד בעצמם בבית הדין, אין אפשרות לרשום את העדות על פתק ולשלוח אותה לבית הדין. את ההלכה הזו דרשו מן הפוסק **"על פי שנים עדים... יקום דבר"** - התורה קובעת שרק מהפה של העדים ניתן לשמוע את העדות, כנאמר, **"על פי שנים עדים"**. כלל זה מכונה **"מפיהם ולא מפי כתבם"** - את העדות יש לשמוע מפי העדים ולא לקרוא אותה מהכתב שהם כתבו.

לפניכם אירוע שעורר דיון סוער:

מצד שני:

מצד אחד:

חלק מהחברים טענו שימי
תשעת המים לא מתאימים
למסע חברתי שכזה. למרות
שהוא כולל עלייה לירושלים,
עדיין יהיו בו כיף, שמחה
והנאה, וביחד חברתי, וזה לא
מתאים לימים הללו.

...מה? עתה?

אם גם אתם נתקלתם בדילמה והתפלפלתם' עליה אתם מוזמנים לשתף אותנו ואולי היא תתפרסם אצלנו בעלון. ניתן לשלוח למייל talmudisraeli@medison.co.il

תחת הנושא "דילמה" עם שם משפחה ועיר מגורים

★ | מן ההסטוריה

דרך בורמה היא דרך מיוחדת שנעשה בה שימוש במלחמת העצמאות לצורך העברת כוחות צבא ואספקה לירושלים. מכיוון שהדרך לירושלים נחסמה באזור לטרון ובשער הגיא, והיה צורך להגיע עם אספקה ואנשים לנצורים בירושלים, נסללה דרך עפר מיוחדת שנקראה 'דרך בורמה', ומסלולה היה באזור קיבוץ חולדה, לכיוון מושב בקוע, קיבוץ הראל, בית מאיר, שמורת המסרק, שורש, שואבה עד שהתחברה לירושלים. בזכות סלילת הדרך העוקפת הזו זכו אנשי ירושלים לתגבורת של כוח אדם וציוד שסייעו להם בזמן המצור ובמלחמה.

שיירה בדרך בורמה בשנת 1948 (wikipedia)

**הצטרפו למאות אלפי לומדי
הדף היומי, פתחו שיעור שבועי
אצלכם בקהילה**

כל קהילה שתצטרף, **תקבל את העלון השבועי**
עפ"י הכמות הנצרכת בקהילתה בחינם עד פתח
הבית! לרישום סרקו את הקוד.

לומדי התלמוד הישראלי- לימוד הורים וילדים, ניצן.

חמ"ד של מושג

מינהל החינוך הדתי
הפיקוח על הוראת תלמוד ותושבע"פ

המצור על ירושלים בתקופת בית שני

המצור על ירושלים - בשנת 66 לספירה החל המרד הגדול של היהודים בארץ ישראל נגד השלטון הרומאי. בעקבות זאת הגיע הצבא הרומאי בראשות אספסיאנוס והטיל מצור על ירושלים. המצור נמשך זמן רב, ובמהלכו ספגו שני הצדדים אבידות קשות. לבסוף הצליחו הרומאים בפיקודו של טיטוס להבקיע את חומות העיר, כבשו את ירושלים ושרפו את בית המקדש.

התבוננו היטב בציור וענו על השאלות הבאות:

- 1 מהי הדרך המצוירת כאן?
- 2 מתי סללו אותה?
- 3 מי נסעו בה ומה הייתה מטרתם?
- 4 על שם מה קרויה הדרך הזו כך?

לסלל טחטום ליד טחטום ליד סוף זה י"ד
לסלל טחטום סגולטו ליד טחטום ליד סוף זה י"ד
לסלל טחטום סגולטו ליד טחטום ליד סוף זה י"ד
לסלל טחטום סגולטו ליד טחטום ליד סוף זה י"ד
לסלל טחטום סגולטו ליד טחטום ליד סוף זה י"ד

סרקו את הבר-קוד, היכנסו לערוץ היו-טיוב של התלמוד הישראלי ותוכלו לצפות בעולם שלם של סרטים בנושאים שונים ומגוונים, מרתקים ומעניינים

מי אני?

1. סללו אותי במהלך מלחמת העצמאות.
2. אני קרויה על שם דרך שהובילה בין בורמה לסין.
3. אני מתחילה ממזרח למושב בקוע, חוצה את שער הגיא ומתחברת בסוף לירושלים.
4. בזכותי נפרץ המצור על ירושלים והתאפשרה העברת כוחות ואספקה לעיר.

טחטום ליד

5780 ה'תש"פ	5778 ה'תשע"ח	5727 ה'תשכ"ז	5708 ה'תש"ח	5707 ה'תש"ז	5699 ה'תרצ"ט	5657 ה'תר"ץ	5323 ה'רמ"ח	5260	5258	4900	4800	4650	4260
2019 שנת סיום הטיב ללומדי הדף היומי	2017 70 שנה למדינת	1969 הרב אריה לוי	1967 מלחמת ששת הימים	1948 הקמת המדינה	1947 מלחמת העצמאות	1939 שואה	1897 הרצל	רבי יוסף קארו	1500 העת החדשה	1492 גירוש ספרד	הרמב"ם	רבי סעדיה גאון	510 ימי הביניים תקופת הראשונים

סדר מועד | מסכת כתובות, דף כ"א - כ"ד

דף כ"א: "קיום שטרות"

פנמים ובית דין עושה פעולה הנקראת: "קיום שטרות" למשל, חיים בא לבית הדין עם שטר שכתוב בו: "דב חיב לחיים חמש מאות שקל", ועל השטר חתומים שני עדים. חיים פונה לבית הדין ואומר לו: "הנה, יש לי שטר עם שני עדים שדב חיב לי 500 שקל. אנא, חיבו אותו לשלם לי". כעת, צריכים הדינים לברר שהחתימות של העדים אכן נכונות, שהרי מי אמר שהם באמת חתמו? התהליך הזה מכונה **"קיום שטרות"**, שמשמעותו, מאמתים, את השטר, לודא שהוא נכון. איך עושים "קיום שטרות"? א. קוראים לשני העדים והם אומרים: אכן כן, אנו חתמנו על השטר. זו החתימה שלנו. ב. באים שני אנשים אחרים, שמכירים את החתימה של העדים, והם אומרים: אנו מכירים את החתימות, אלו אכן החתימות של העדים. לאחר שבית דין מברר שהחתימות אמיתיות, הוא כותב אישור על השטר.

דף כ"ב: חזרה מדברים "תוך כדי דיבור"

מעשה בראובן שבא לשני אנשים ואמר: "אתם עדים שאני לויית מאה שקל משמעון", אך מיד הוסיף ראונו ואמר: "לא..טעיתי בעצם לא לוייתי משמעון מאה שקלים". מה הדין? לאיזה חלק מדבריו של ראונו יש להאמין? לחלק הראשון, בו אמר שהוא לווה 100 שקל משמעון או לחלק השני בו אמר שמעולם לא לווה ממנו כסף? ההלכה קובעת, שאם את החלק השני אמר ראונו **מיד אחרי החלק הראשון** - מאמינים לדבריו האחרונים, כי בתוך כדי הדברים הוא חזר בו ותיקן את עצמו. אך אם אמר את החלק השני **אחר זמן**, הוא חיב את הכסף, שהרי הוא הודה שהוא חיב כסף. ודאי שואלים אתם, אחרי כמה זמן אין ראונו יכול לחזור בו. דקה? שעה? וכן, בדף זה לומדים שהוא יכול לחזור בו **"בתוך כדי דיבור"**, שהוא זמן שבו אפשר לומר את המילים: **"שלום עליך רבי"**.

דף כ"ג: מי שאומר: "אני כוהן" - האם מאמינים לו?

פיצד יש לנהוג במקרה שבו אדם מארץ רחוקה, איש אינו מכיר אותו, והוא אומר: "שלום לכם, אני כוהן". האם אנו מאמינים לו? במשנה בדף זה אומר רבי יהודה, שצריך **שני עדים יעידו עליו שהוא כוהן**, אך אי אפשר להאמין לו רק על סמך דיבורו. מה הסיבה? מפני שהכוהנים מקבלים תרומה, שאותה רק הכוהנים רשאים לאכל, ומי שאינו כוהן שואכל תרומה - עובר על איסור מן התורה. את האיש הזה אפילו אין מעלים לתורה ככוהן, כדי שלא יהיו אנשים שיטענו ויתנו לו תרומה. מכיון שבמינו אין נותנים תרומה לכוהנים, כי כולנו טמאים ונתרומה נאכלת רק בטורה. לכן פסק הרמ"א (רבי משה איסרליש) שהיום מאמינים למי שאומר שהוא כוהן, ולכן הוא עולה לברכת כוהנים ומקבל עליה לתורה של כוהן.

דף כ"ד: מיהו "התרשתא" ומדוע נקרא כך?

אחד מעשרים וארבעת ספרי התנ"ך הוא **ספר נחמיה** שכתב **נחמיה בן חכליה**. נחמיה בן חכליה היה בחוץ לארץ בתקופת תחילת בנין בית שני, ואחרי זמן עלה לארץ ישראל כדי לבנות את חומת ירושלים עיר הקודש. לנחמיה היה כינוי נוסף: **"התרשתא"**. כשנחמיה שהה בגולה, הוא התמנה לתפקיד שר-המשקים של דריגש מלך פרס. המלך חשש ופחד, שמא רוצים להרעיל את היין שלו כדי להרוג אותו, ולכן שר המשקים היה חיב לשותות מכל משקה שהמלך עמד לשותות ממנו, כדי להוכיח שהוא לא שם בו רעל. אבל, היתה כאן בעיה רצינית, שהרי חכמינו אסרו לשותות יין של גוים, לכן חכמים נזקקו להוציא התר מיוחד לנחמיה, לשותות מעט מהיין של המלך. לכן כונה נחמיה **"התרשתא"** מלשון **התר** - הותרה **שתא** - שתיה.

דבר תורה

עם תחילתה של פרשתנו מונה התורה את כל התחנות שעברו בני ישראל במדבר, החל מיציאת מצרים ועד הגעתם סמוך לארץ חמדה. הכללתם של כל המסעות יחד אינה מקרית אלא יש בה כדי לומר לכולנו שמדובר למעשה בשרשרת אחת עם הרבה חוליות, במסע אחד ארוך עם הרבה תחנות. כמו מסעם של בני ישראל, כך גם חייו של האדם הם מסע ארוך שיש בו תחנות רבות ומגוונות. ההבנה כי כל תחנה מחוברת לחברתה ולמכלול השלם - נותנת את הכוח להחזיק בכל תחנה גם אם יש בה הצלחה או כישלון. ההסתכלות הרואה את כל החיים כולם כמסע אחד נותנת מבט חיובי ומעודד הרבה יותר, ומסייעת לומר תודה על הכל, גם על התחנות שהיו נראות ככאלו המשיבות לאחור.

חידה!

זהו את האנשים בתנ"ך שכונו בכינויים הבאים:

1. צפנת פענח

2. ירובעל

3. מרה

4. התרשתא

(המילים 'מרה', 'צפנת', 'ירובעל' ו'פנח' הן מילים עבריות)

שאלות השבוע

- האם אפשר להעיד על אירוע לפי מה שכתבתי עליו ביומן?
- אדם שטוען בימינו שהוא כוהן, האם מאמינים לו?
- מיהו "התרשתא"?

בין הפותרים נכונה תיער הגרלה שבועית* והזוכה בה יזכה בפרס איכותי. את התשובות יש לשלוח עד יום רביעי שלאחר השבת של אותו עונן עד השעה 14:00, למיל talmudhagrala@medison.co.il יש לצייין את מס' העלון עליו אתם עונים.* בפיקוח ראה חשבון

